

Regeringens proposition

1985/86: 144

om ändring i vuxenutbildningslagen
(1984: 1118)

Prop.
1985/86: 144

Regeringen föreslår riksdagen att anta det förslag som har tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 20 mars 1986.

På regeringens vägnar

Ingvar Carlsson

Lennart Bodström

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås en ändring i vuxenutbildningslagen (1984: 1118). Genom ändringen öppnas möjlighet för regeringen att meddela föreskrifter bl. a. om rätt för den som inte är kyrkobokförd i riket att efter viss väntan på uppehållstillstånd få delta i grundutbildning för vuxna (grundvux). Ändringen föreslås träda i kraft den 1 juli 1986.

Förslag till

Lag om ändring i vuxenutbildningslagen (1984: 1118)

Härigenom föreskrivs att det i vuxenutbildningslagen (1984: 1118) skall införas en ny paragraf, 8 kap. 2 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

2 a §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om rätt för den som inte är kyrkobokförd i riket att delta i grundvux, komvux och utbildning vid statens skolor för vuxna.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1986.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 20 mars 1986

Närvarande: statsministern Carlsson, ordförande, och statsråden Feldt, Leijon, Hjelm-Wallén, Andersson, Bodström, Göransson, Gradin, Dahl, R. Carlsson, Holmberg, Hellström, Wickbom, Johansson, Hulterström, Lindqvist

Föredragande: statsrådet Bodström

Proposition om ändring i vuxenutbildningslagen (1984: 1118)

1 Inledning

I vuxenutbildningslagen (1984: 1118) finns grundläggande föreskrifter om grundutbildning för vuxna (grundvux), kommunal vuxenutbildning (komvux) och utbildning vid statens skolor för vuxna. Lagens föreskrifter om rätt att delta i dessa former av utbildning gäller enligt lagens 1 kap. 6 § endast dem som är kyrkobokförda i riket.

Riksdagen har i dag antagit en lag om grundläggande svenskundervisning för invandrare (prop. 1985/86: 67, UbU 10, rskr. 143). Lagen träder i kraft den 1 juli 1986. Den innebär att varje kommun är skyldig att se till att grundläggande svenskundervisning för invandrare (s. k. grund-sfi) anordnas för vissa kategorier av personer över 16 år. Det gäller bl. a. utländsk medborgare, som antingen är kyrkobokförd i kommunen eller som, utan att vara kyrkobokförd, regelmässigt vistas i kommunen efter att ha sökt uppehållstillstånd i avsikt att bosätta sig i riket. Beträffande sådan inte kyrkobokförd person gäller dessutom att han skall ha väntat på besked om uppehållstillstånd under minst den tid som regeringen bestämmer. Kommunens skyldigheter enligt lagen om grund-sfi gäller inte den som är berättigad till grundvux enligt vuxenutbildningslagen.

Riksdagen har i tidigare sammanhang som sin mening gett regeringen till känna att de som väntar på uppehållstillstånd bör få delta i grund-sfi om väntetiden blir avsevärt längre än fyra veckor (UbU 1984/85: 6 s. 14 f., rskr. 77). Vid behandlingen av prop. 1985/86: 67 erinrade utbildningsutskottet om detta uttalande. Vidare uppmärksammade utskottet situationen för de invandrare som väntar på uppehållstillstånd och som behöver undervisning inom grundvux. Utskottet förutsatte att regeringen skulle vidta de åtgärder som behövs för att även dessa invandrare skall kunna beredas undervisning inom rimlig tid (UbU 1985/86: 10 s. 9).

Mot denna bakgrund ämnar jag nu ta upp frågan om ändring i vuxenutbildningslagen. Jag har i ärendet samrått med statsrådet Gradin.

Mitt förslag: Genom en ny paragraf i vuxenutbildningslagen får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om rätt för den som inte är kyrkobokförd i riket att delta i grundvux, komvux och utbildning vid statens skolor för vuxna.

Skälen för mitt förslag: I skollagen (1985:1100) finns föreskrifter om barns och ungdomars rätt till utbildning i det offentliga skolväsendet (dvs. bl. a. grundskolan och gymnasieskolan). Föreskrifterna gäller endast dem som är bosatta i riket. Det finns emellertid i lagens 12 kap. 5 § en bestämmelse om att i fråga om mottagande i det offentliga skolväsendet av elever som inte räknas som bosatta i riket gäller föreskrifter som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. I motivtexten (prop. 1985/86: 10 s. 133) sägs att de viktigaste av de fall som äsyftas är mottagande i grundskolan av barn som vistas i landet i avvaktan på beslut i ärende om uppehållstillstånd.

Föreskrifterna i vuxenutbildningslagen om rätt att delta i grundvux, komvux och utbildning vid statens skolor för vuxna gäller f. n. endast dem som är kyrkobokförda i riket. Detta slås fast i 1 kap. 6 §. På denna regel bygger också lagens bestämmelser om mottagande i viss kommuns grundvux eller komvux och om interkommunal ersättning (se bl. a. 3 kap. 3 §, 4 kap. 4 § och 6 kap.). Någon motsvarighet till skollagens 12 kap. 5 § finns inte i vuxenutbildningslagen.

Det kan under speciella omständigheter finnas skäl att ge även den som inte är kyrkobokförd i riket rätt till sådan utbildning som regleras i vuxenutbildningslagen. Lagen om grund-sfi utgår från att den som saknar grundläggande färdigheter i att läsa och skriva inte skall delta i grund-sfi utan i stället få grundläggande svenskundervisning i grundvux. En invandrare som har väntat tillräckligt länge på uppehållstillstånd för att vara berättigad till grund-sfi bör givetvis i stället kunna hänvisas till grundvux, om han inte har grundläggande färdigheter i att läsa och skriva. Det kan också finnas andra fall – inte bara när det gäller grundvux – där det är motiverat att ge även den som inte är kyrkobokförd i riket rätt till utbildning som avses i vuxenutbildningslagen. Det bör därför öppnas en möjlighet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter som innebär avsteg från regeln i lagens 1 kap. 6 §. Självfallet bör möjligheten inte utnyttjas för avsteg av betydelse utan att frågan först underställs riksdagen.

I klarhetens intresse vill jag göra ett påpekande beträffande timersättning. De som deltar i grund-sfi medan de väntar på uppehållstillstånd skall enligt riksdagens beslut inte kunna få timersättning (prop. 1983/84: 199 s. 31, UbU 1984/85: 6 s. 17, rskr. 77). Självfallet bör timersättning inte heller kunna ges åt dem som under väntan på uppehållstillstånd deltar i grundvux i stället för i grund-sfi.

3 Upprättat lagförslag

Prop. 1985/86: 144

I enlighet med vad jag nu anfört har inom utbildningsdepartementet upprättats förslag till lag om ändring i vuxenutbildningslagen (1984: 1118).

4 Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att anta lagförslaget.

5 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta det förslag som föredraganden har lagt fram.

